



OKUL YÖNETİMİ ALANINDA HAZIRLANAN LİSANSÜSTÜ TEZLERE YÖNELİK NİTEL BİR ARAŞTIRMA (2018-2022)

Gökhan AKGÜN* -- Halil İbrahim ÖZMEN**

Öz

Bu çalışmanın amacı, 2018-2022 yılları arasında okul yönetimi alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin araştırma eğilimlerini belirlemektir. Bu amaçla, tezler; yayın yılı, yöntem, veri toplama araçları, örneklem özellikleri, veri analiz teknikleri ve konu alanları açısından değerlendirilmiştir. Çalışma nitel araştırma modeline göre tasarlanmıştır. Doküman incelemesi yöntemi ile okul yönetimi alanında hazırlanan lisansüstü tezler incelenmiştir. Çalışmada incelenen tezler YÖK Ulusal Tez Merkezi'nin veri tabanında yapılan taramalar sonucunda elde edilmiştir. Erişim izni olan 293 tezden, 94 tanesi konu dışında olduğu için toplamda 199 tez araştırmaya dâhil edilmiştir. İnceleme kapsamına alınan lisansüstü tezlerin analizi için "Tez Sınıflama Formu" kullanılmış, elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yapılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 22 paket programı kullanılarak yüzde ve frekans gibi betimsel istatistiklerden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre okul yönetimi konusunda hazırlanmış lisansüstü tezlerin büyük çoğunluğunun yüksek lisans tezi olduğu ve en çok 2019 yılında yayımlandığı, araştırmacılar tarafından en çok kullanılan yöntemin nicel, en çok kullanılan araştırma deseninin ise ilişkisel tarama deseni olduğu belirlenmiştir. Örneklem grubu olarak en çok öğretmenler ve yöneticilerle çalışıldığı, en uygun görülen örneklem büyüklüğünün ise 301-1000 arasında olduğu görülmüştür. Veri toplama araçlarından en çok anket-ölçek ve yarı yapılandırılmış görüşme formunun kullanıldığı; yüzde, frekans, aritmetik ortalama, standart sapma, t testi, Anova ve korelasyon analizi tekniklerinin en çok kullanılan veri analiz tekniği olduğu belirlenmiştir. Okul yönetimi konusu ile birlikte; demografik özellikler, liderlik stili, yönetici yeterlilikleri ve yönetim süreçlerinin en çok çalışılan konular olduğu tespit edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; okul yönetimi alanında daha fazla ve daha kapsamlı çalışmalara ihtiyaç bulunduğu, nitel ve karma araştırma yöntemlerin araştırmalarda daha fazla kullanılması gerektiği ayrıca araştırmalarda daha önce çalışılmayan özgün konulara ağırlık verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul yönetimi, Okul yöneticisi, Liderlik, Doküman analizi, İçerik analizi.

Jel Kodu: I21, M12.

A Qualitative Research on Graduate Thesis in School Management (2018-2022)

Abstract

The aim of this study is to determine the research trends of the graduate theses prepared in the field of school management between the years 2018-2022. For this purpose, theses; publication year, method, data collection tools, sample characteristics, data analysis techniques and subject areas. The study was designed according to the qualitative research model. Graduate theses prepared in the field of school management were examined with the document review method. The theses examined in the study were obtained as a result of the searches made in the database of YÖK National Thesis Center. A total of 199 theses were included in the research, since 94 of the 293 theses with access permission were out of context. The "Thesis Classification Form" was used for the analysis of the postgraduate theses, and content analysis was carried out in the analysis of the obtained data. In the evaluation of the data, descriptive statistics such as percentage and frequency were used by using the SPSS 22 package program. According to the findings obtained as a result of the research, it was determined that the majority of the postgraduate theses on school management were master's thesis and were mostly prepared in 2019. It has been seen that the most suitable sample size is between 301-1000, and the most appropriate sample

* YL Öğrencisi, MEB, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İnsan Kaynakları Yönetimi ve Liderlik ABD, gokhanakgun@hotmail.com.tr, <https://orcid.org/0000-0003-0505-7594>

** Dr.Öğr. Üyesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İnsan Kaynakları Yönetimi Bölümü, halilozmen@sdu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-1595-2966>

size is the teachers and administrators. Questionnaire-scale and semi-structured interview form were used the most among the data collection tools; It was determined that percentage, frequency, arithmetic mean, standard deviation, t test, Anova and correlation analysis techniques were the most used data analysis techniques. Along with the subject of school management, demographic characteristics, leadership style, managerial competencies and management processes were determined to be the most studied subjects. According to the findings obtained from the research; It has been concluded that more and more comprehensive studies are needed in the field of school management, that qualitative and mixed research methods should be used more in research, and that unique subjects that have not been studied before should be emphasized in research.

Keywords: School management, School administrator, Leadership, Document analysis, Content analysis.

Jel Code: I21, M12.

1. Giriş

Eğitim kelimesinin bilinen ilk kullanımı Orhun yazıtlarında olup, Bilge Kağan tarafından “*Tengri yarlıkaduk için kutum ülügüm bar için ölteçi budunug tırgürü igittim- Tanrı bağışladığı için, kutum, gücüm var (olduğu) için ölecek boyları diriltip eğittim*” ifadesinde görülmektedir (Bkz. Thomsen, 2011). Kaşgarlı Mahmud’un (2005) Divânü Lugâti’t-Türk adlı eserinde “*ol anı igitti: O, onu yetiştirdi*” şeklinde yer almaktadır. Eğitim kelimesinin bu bağlamda ‘iğit’ fiilinden evrildiği ve gerek 735 ve 1072 yıllarındaki anlamını hala koruduğu ifade edilebilir. Günümüzdeki anlamıyla eğitim, toplumsal yönü ile kültürün, değer yargıları ile oluşan bilgi-beceri birikiminin aktarılması, bireysel yönü ile kişinin insanlık mirasını özümsemesi yoluyla kendisini bir bütün olarak gerçekleştirmesi sürecini içermektedir (Cevizci, 2000). Bu bağlamda eğitim, toplumların ekonomik, bilimsel, sosyal ve kültürel kalkınmasına etki eden en önemli unsurlardan biridir (Gedikoğlu, 2015). Toplumsal gelişimde en önemli unsurlardan biri olan eğitim, öğrenme yoluyla bireylerin bilgi, tutum ve becerilerinin geliştirilmesine katkı sağlar. Eğitim aracılığıyla toplumların beklenti ve hedefleri yeni nesillere aktarılır (Uğurlu, 2017).

Eğitimin, değişen ve genellikle kişiselleştirilmiş, tarihsel ve politik olarak inşa edilmiş bir kavram olarak (Harris, 2000), temel hedefi toplumun üyesi olan bireylerin entelektüel karakterini, ahlaki karakterini, yurttaşlık karakterini ve performans karakterini geliştirmek olarak ifade edilebilir (Shields, 2011). Eğitim aynı zamanda toplumların ihtiyaç duyduğu sosyo-kültürel niteliklere göre şekillenen bir süreci de ifade etmektedir (Aslan vd., 2012). İnsanlığın varoluşundan itibaren devam eden, daha önceleri insanların günlük yaşantısı içerisinde doğal bir şekilde kendiliğinden gerçekleşen eğitim faaliyetleri daha sonraları resmi bir nitelik kazanarak daha sistemli ve kurallı bir şekilde okul olarak adlandırdığımız kurumlarda yürütülmüştür (Yörük & Akdağ, 2010). 1717 yılında Prusya Kralı I. Frederick William tarafından zorunlu ilk öğretim sisteminin başlatılmasına kadar okul eğitimi askeri ve dini konular olmak üzere belirli alanlarda gerçekleştirilmiştir (Britannica, 2023). M.Ö. 3000’li yıllarda Mezopotamya’da çivi yazısının öğretilmesi için resmi okullar kurulmuş ve bu okullarda okuyarak kâtip, devlet memuru olduğu gibi, eğitime devam edip doktor, mühendis ve mimar gibi mesleki uzmanlar yetiştirilmiştir (Bentley vd., 2021). Çin’de M.Ö. 1800-1050 döneminde hüküm süren Shang Hanedanlığı dönemine ait kayıtlarda okul anlamında kullanılan kelimelerin bulunduğu ve Chou Hanedanlığı döneminde M.Ö. 1000’li yıllarda sistematik bir okul sisteminin kurulduğu ifade edilmektedir (Lee, 2000). Tarihsel perspektifte M.Ö. 385 yılında kurulan ve M.Ö. 86 yılında Roma Generali Sulla tarafından yıkılan Platon Akademisi ilk yükseköğretim okulu olarak gösterilmektedir (Hornblower & Spawforth, 1999; Lindberg, 2007). Ulusal düzeyde zorunlu eğitim sistemi 18. yüzyılda oluşsa da okul olarak kurulmuş, tarihi çok daha eskiye dayanan ve hala eğitim vermeye devam eden kurumlar varlığını devam ettirmektedir.

Tablo 1. *En eski eğitim kurumları*

Kuruluş Yılı	Ülke	Okul Adı	Türü
M.Ö. 141	Çin	Shishi High School	Orta Öğretim
597	İngiltere	The King's School Canterbury	Orta Öğretim
737	Tunus	Universite Zitouna	Yüksek Öğretim
797	Almanya	Gymnasium Paulinum	Orta Öğretim
859	Fas	University of al-Qarawiyyin	Yüksek Öğretim
970	Mısır	Al-Azhar University	Yüksek Öğretim
989	Mali	Sankore University	Yüksek Öğretim
1056	İzlanda	Reykjavik High School	Orta Öğretim
1085	İsveç	Katedralskolan, Lund	İlk ve Orta Öğretim
1088	İtalya	University of Bologna	Yüksek Öğretim

Kaynak: (Witmore, 2023)

Eski ve geleneksel eğitimin aksine, günümüzde eğitim, modern endüstriyel topluma uyum sağlamış ve özü modern bilimsel ve kültürel bilgi eğitimini yaygınlaştırmasını sağlamak üzerine kurulmuştur (Guo vd., 2019). Bu bağlamda kitlesel eğitim, modern dünyanın çarpıcı bir özelliği olarak, son iki yüzyılda hızla yayılmış ve zorunlu eğitim evrensel bir sistem haline gelmiştir (Boli vd., 1985). Eğitim faaliyetlerini yürüten okulların en temel görevi öğrencilerin içinde buldukları toplumda etkili bir şekilde var olacak şekilde duygusal, sosyal ve akademik gelişimini sağlayarak onları hazırlamaktır (Forman, 1987). Eğitimin kitleselleşmesi ve zorunlu eğitim olarak düzenlenmesi bu alanda düzenlemelerin ve akademik bir disiplinin oluşmasını sağlamış ve okul yöneticileri hazırlama programları hem mesleki hem de bilimsel olarak bir alanın oluşmasına sebep olmuştur (Murphy, 1988). Eğitim yönetimi, yönetimin eğitim alanına uygulanması (Bursalıoğlu, 2021) ve eğitimin dayandığı temel ilke ve kuralların eğitsel anlamda uygulanma biçimi olarak ifade edilmektedir (Aslan vd., 2012).

Eğitim yöneticiliği ve okul yöneticiliği kavramları eğitim sistemi açısından değerlendirildiğinde farklı yeterlilikleri gerektirmekte olup, ayrı ayrı birer meslek alanı olarak ifade edilmektedir. Türk eğitim sisteminin örgütsel yapılanması içinde eğitim yönetimi, Millî Eğitim Bakanlığı'nın merkez ve taşra yapılanmasını, okul yönetimi ise eğitim-öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirildiği yer olan okulların yönetimini ifade etmektedir (Taymaz, 2019). Okullar, evrensel düzeyde toplumsal gelişimin aynası olabileceği görevini yerine getirirken okul yönetimleri ise okulun topluma liderlik yapabilme görevini üstlenmektedir (Okutan, 2016).

Okul, bir alt sistem olarak eğitim örgütlenmesinin en uç noktasında yer almaktadır. Okulu hedeflerine uygun bir şekilde yaşatmak, okulu oluşturan paydaşların ekip olarak çalışabilmesini sağlamak, okul yönetiminin en temel amacıdır. Okul yönetiminin görevi ise kaynakları etkili bir şekilde kullanarak okulu hedeflerine ulaştırılabilmektir (Şişman, 2021). Rekabetin her geçen gün daha da arttığı günümüzde okullarda verilen eğitimin niteliğinin artırılabilmesi ve hedeflenen akademik başarının yakalanabilmesinde okul yönetiminin önemi giderek daha da anlaşılmakta, okul yöneticilerinin liderlik becerilerine ve yönetsel donanıma sahip olabilmesi gerekmektedir (Lismawati vd., 2023). Bu bakımdan okullarda istenilen başarı düzeyinin elde edilebilmesi için okul yöneticilerinin de başarılı olabilmesi gerekmektedir. Sözü edilen bu başarıya ulaşabilmek için okul yöneticilerinin liderlik ve yönetim becerilerine sahip olabilmesi, okulun tüm çalışanlarının motivasyonlarını üst düzeyde tutacak uygulamaları hayata geçirebilmesi, okulu ilgilendiren kararlarda paydaşların beklentilerine cevap verebilmesi, hizmet içi eğitimler ve okul yönetimi konusunda hazırlanmış güncel yayınlar ile kendini geliştirebilmesi gerektiği söylenebilir. Bu bağlamda okul yönetimi üzerine yapılmış olan akademik

çalışmalar ile akademik bilgi birikimine katkı yapmakla birlikte uygulayıcılar ve karar vericilerin okul yönetimine ilişkin davranışlarını etkilemektedir. Bu çalışma ile literatürde lisansüstü tezler düzeyinde araştırma eğilimlerinin ortaya konması ve yapılacak yeni araştırmalar için yönelimlerin oluşturulması için kaynak oluşturarak katkı sağlanacağı düşünülmüştür.

Bu araştırma okul yönetimi alanında 2018-2022 yılları arasında hazırlanmış, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinde kayıtlı ve erişim izni olan lisansüstü tezlerin incelenmesini konu almaktadır. Bu araştırma ile okul yönetimi alanında hazırlanmış 199 adet tez çalışmasındaki genel eğilim ve yönelim, yayın yılı, araştırma yöntemleri, veri toplama araçları, örneklem bilgisi, veri analiz teknikleri ve okul yönetimi konusu ile birlikte çalışılan kavramlar ele alınarak, gelecekte yapılacak çalışmalarla ilgili araştırmacılara ışık tutulabilmesi ve ilgili literatüre katkı sağlanabilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçlara ulaşabilmek için aşağıdaki araştırma sorularına cevaplar aranmıştır:

1. Türkiye’de okul yönetimi alanında hazırlanmış olan lisansüstü tezler yıllara göre nasıl dağılım göstermektedir?
2. Türkiye’de okul yönetimi alanında hazırlanmış olan lisansüstü tezler kullanılan yöntemlere göre nasıl dağılım göstermektedir?
3. Türkiye’de okul yönetimi alanında hazırlanmış olan lisansüstü tezler veri toplama araçlarına göre nasıl dağılım göstermektedir?
4. Türkiye’de okul yönetimi alanında hazırlanmış olan lisansüstü tezler örneklem grubuna göre nasıl dağılım göstermektedir?
5. Türkiye’de okul yönetimi alanında hazırlanmış olan lisansüstü tezler örneklem büyüklüğüne göre nasıl dağılım göstermektedir?
6. Türkiye’de okul yönetimi alanında hazırlanmış olan lisansüstü tezler veri analiz tekniğine göre nasıl dağılım göstermektedir?
7. Türkiye’de okul yönetimi alanında hazırlanmış olan lisansüstü tezler birlikte çalışılan konulara göre nasıl dağılım göstermektedir?

2. Yöntem

2.1. Araştırma Modeli

Okul yönetimi alanında 2018-2022 yılları arasında Türkiye’de hazırlanmış olan lisansüstü tezlerin incelendiği bu araştırmada nitel bir araştırma yöntemi olan doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Nitel yöntemle gerçekleştirilen araştırmalarda çok farklı veri toplama araçları bulunmakla birlikte yaygın olarak görüşme, gözlem ve doküman analizi yöntemleri kullanılmaktadır (Gürbüz & Şahin, 2018). Doküman analizi, araştırılması düşünülen kavramları içeren materyallerin analizini ifade etmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2013). Doküman analizi, yazılı çalışmaların içeriklerini özenle ve sistematik bir şekilde analiz etmek için kullanılan nitel bir araştırma yöntemidir (Wach, 2013).

2.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırma Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi’nde yayınlanmış olan ve araştırmacı tarafından belirlenmiş anahtar kelime ya da kelime gruplarını içeren lisansüstü tezlerle sınırlıdır. Bu kapsamda anahtar kelime olarak kabul edilen “okul yönetimi” ile ilgili Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yapılan arama sonrasında erişim izni olan 2018-2022 yılları arasında yayınlanmış toplam 293 adet yüksek lisans ve doktora tezine ulaşılabilmektedir. Tespit edilen çalışmalardan 92 çalışma konu dışında olduğu için araştırma kapsamına alınmamıştır. Mevcut çalışma 180 yüksek lisans tezi ve 19 doktora tezi olmak üzere toplam 199 tez çalışması ile gerçekleştirilmiştir. Bu araştırma ile okul yönetimi alanındaki güncel araştırma eğilimlerini belirleyebilmek amaçlandığı için son beş yılda yayınlanan lisansüstü araştırmalar incelenmiştir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırma kapsamına alınan tezlerin içerik analizinin yapılabilmesi için Sözbilir ve Kutu (2008) tarafından geliştirilmiş “Makale Sınıflama Forumu”ndan yararlanılarak “Tez Sınıflama Formu” oluşturulmuştur. “Tez Sınıflama Formu” aracılığıyla tezlerin içerik analizi yapılmıştır. Formun kapsam geçerliliğinin sağlanabilmesi için alan uzmanlarının görüşleri alınmıştır. Hazırlanan form; tezin künyesi, araştırma yöntemi, veri toplama araçları, örneklem ve veri analiz yöntemleri olmak üzere beş bölümden oluşmaktadır.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırma kapsamına alınan tezlerden elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, veri toplama araçları ile elde edilen verilerin çeşitli kavramlar ve temalar altında düzenlenerek bir araya getirilmesi, kategorize edilen bilginin yorumlanarak okuyucuya aktarılması sürecidir (Gürbüz & Şahin, 2018). Bu bağlamda içerik analizi için araştırma kapsamına alınan tezler “Tez Sınıflama Formu” kullanılarak kodlanmış ve ulaşılan sonuçlar bulgular bölümünde ifade edilmiştir.

Araştırma kapsamında analizi gerçekleştirilen tezlerden rastgele olacak şekilde 60 adet tez belirlenmiş ve iki farklı kodlayıcı tarafından ayrı ayrı olmak üzere kodlanmıştır. Kodlayıcıların analizleri karşılaştırılmış ve sonuçlar arasında tutarlılık bulunması üzerine kategori ve alt kategorilerin analizinde hem fikir olunmuştur. Bu noktadan sonra analizler araştırmacı tarafından yapılmış, tereddütlü durumlarda alan uzmanlarının görüşleri alınarak analizlere devam edilmiştir. Ayrıca verilerin değerlendirilmesinde SPSS 22 paket programı kullanılmış, yüzde ve frekans gibi betimsel istatistiklerden yararlanılmıştır.

2.5. Araştırma Etiği

Araştırmada Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi’nde kayıtlı olan 2018-2022 yılları arasında yayımlanmış olan çalışmalar incelenmiştir. İlgili çalışmalar tüm kullanıcıların erişimine açık olarak yayımlanmaktadır. Araştırmada kaynak kullanımında, incelenilen tezlerin verilerin işlenmesinde ve bulguların paylaşılmasında etik ilkelere uyulmuştur.

3. Bulgular

Okul yönetimi alanında 2018-2022 yılları arasında hazırlanmış tezler incelenerek alandaki araştırma eğilimlerinin belirlenebilmesi amacıyla toplam 199 yüksek lisans ve doktora tezi içerik analizine tabi tutulmuştur. Tezlerin yayın yılına göre frekans ve yüzde değerleri Tablo 2’de ifade edilmiştir.

Tablo 2. Yıllara göre tez sayıları

Kategori	Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
2018	30	16.7	3	15.8	33	16.6
2019	78	43.3	5	26.3	83	41.7
2020	27	15	3	15.8	30	15.1
2021	29	16.1	6	31.6	35	17.6
2022	16	8.9	2	10.5	18	9
Toplam	180	100	19	100	199	100

Araştırma kapsamında incelenen tezlerin 33’ü (% 16.6) 2018 yılında, 83’ü (% 41.7) 2019 yılında, 30’u (% 15.1) 2020 yılında, 35’i (% 17.6) 2021 yılında ve 18’i (% 9) 2022 yılında

yayınlanmıştır. İncelenen tezlerin yöntemine ilişkin frekans ve yüzde değerleri Tablo 3'te ifade edilmiştir.

Tablo 3. Yöntemine/desenine göre tez sayıları

Yöntemi	Deseni	Yüksek Lisans		Doktora		Toplam		
		f	%	f	%	f	%	
NİCEL	Deneysel	Gerçek deneysel	0	0	0	0	0	0
		Yarı deneysel	0	0	0	0	0	0
		Zayıf deneysel	0	0	0	0	0	0
		Ara toplam	0	0	0	0	0	0
	Deneysel Olmayan	Betimsel tarama	24	13.3	1	5.3	25	12.6
		İlişkisel tarama	82	45.6	5	26.3	87	43.7
		Nedensel karşılaştırmalı	1	0.6	0	0	1	0.5
		Meta analiz	0	0	0	0	0	0
	Ara toplam	107	59.4	6	31.6	113	56.8	
	NİTEL	Etkileşimli	Kültür analizi	0	0	0	0	0
Olgubilim			31	17.2	3	15.8	34	17.1
Kuram oluşturma			0	0	1	5.3	1	0.5
Durum çalışması			16	8.9	1	5.3	17	8.5
Eleştirel çalışma			2	1.1	0	0	2	1
Eylem araştırması			1	0.6	0	0	1	0.5
Belirtilmemiş			2	1.1	0	0	2	1
Ara toplam		52	28.9	5	26.3	57	28.6	
Etkileşimsiz		Kavram analizi	0	0	0	0	0	0
		Tarihsel analiz	0	0	0	0	0	0
	Doküman incelemesi	2	1.1	0	0	2	1	
	Belirtilmemiş	2	1.1	0	0	2	1	
Ara toplam	4	2.2	0	0	4	2		
		Türü Belirtilmemiş	5	2.8	0	0	5	2.5
KARMA	Karma	Açıklayıcı	3	1.7	3	15.8	6	3
		Keşfedici	2	1.1	2	10.5	4	2
		Çok Aşamalı Karma Desen	1	0.6	1	5.3	2	1
		Yakınsayan Paralel Desen	5	2.8	2	10.5	7	3.6
		İç İç Karma Desen	1	0.6	0	0	1	0.5
		Ara toplam	12	6.7	8	42.1	20	10.1
Toplam		180	100	19	100	199	100	

Tablo 3 incelendiğinde, okul yönetimi konusunda hazırlanan lisansüstü tezlerin 113'ünün (% 56.8) nicel, 61'inin (% 30.6) nitel, 20'sinin (% 10.1) karma yönteme sahip olduğu, 5 tezin (% 2.5) ise yönteminin belirtilmediği görülmektedir. Okul yönetimi konusunda hazırlanmış deneysel tez bulunmazken, deneysel olmayan nicel tezlerin 87'si (% 43.7) ilişkisel tarama desenindedir. Nitel

yöntemle hazırlanan etkileşimli tezlerden 34'ü (% 17.1) olgubilim deseninde hazırlanmışken, 17'si (% 8.5) durum çalışması deseninde hazırlanmıştır. Etkileşimli olmayan nitel tezlerden ise 2'si (% 1) doküman analizi deseninde hazırlanmıştır. Nitel yöntemle hazırlanmış lisansüstü tezler arasında kültür analizi, kavram analizi ve tarihsel analiz desenlerinde herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Karma yöntemle hazırlanan tezlerden 6'sı (% 3) açıklayıcı, 4'ü (% 2) keşfedici ve 7'si (% 3.6) ise yakınsayan paralel desen türünde hazırlanmıştır. Ayrıca 5 tezin (% 2.5) türü belirtilmemiştir. Tablo 2'de de görüldüğü üzere okul yönetimi alanında deneysel çalışmanın bulunmadığı, hazırlanan tez çalışmalarının daha çok var olan durumu tespit etme amacıyla olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanında nicel yöntemle hazırlanan çalışmaların daha fazla olduğu, olayları derinlemesine incelemeye dayalı nitel çalışmaların ve her iki yöntemin sınırlı yönlerini azaltan karma yöntemin tezlerde yeterince kullanılmadığı ifade edilebilir.

Yüksek lisans tezlerinin 107'si (% 59.4) nicel, 56'sı (% 31.1) nitel ve 12'si (% 6.7) ise karma yöntemle hazırlanmıştır. Doktora tezlerinin ise 6'sı (% 31.6) nicel, 5'i (% 26.3) nitel ve 8'i (% 42.1) ise karma yöntemle hazırlanmıştır. Yüksek lisans tezlerinde nicel yöntemin daha fazla kullanıldığı, doktora tezlerinde ise yöntemler arasındaki dağılımın daha dengeli olduğu gözlenmiştir. Tablo 4'te veri toplama araçları ile ilgili bulgulara yer verilmiştir. Araştırma kapsamında incelenen tezlerde birden fazla veri toplama aracı kullanıldığı için yüzde değerleri hesaplanmamıştır.

Tablo 4. Veri toplama araçlarına göre tez sayıları

Kategori	Alt Kategori	f
Gözlem	Katılımcı	2
	Katılımcı olmayan	2
	Belirtilmemiş	2
	Toplam	6
Görüşme Formu	Yapılandırılmış	1
	Yarı yapılandırılmış	74
	Yapılandırılmamış	1
	Odak grup	1
	Toplam	77
Anket/Ölçek	Açık uçlu	4
	Likert tipi	135
	Diğer	3
	Toplam	142
Dokümanlar		11
Diğer (Atölye Çalışması)		1

Tablo 4 incelendiğinde okul yönetimi konusunda hazırlanmış tezlerde en çok anket/ölçek (f= 142) ve görüşme formunun (f= 77) kullanıldığı görülmektedir. Tezlerde kullanılan anket ve ölçeklerin büyük kısmı likert tipindedir. Görüşme formu kategorisinde ise en çok yarı yapılandırılmış görüşme formunun (f= 74) kullanıldığı belirlenmiştir. Gözlem türleri arasında ise dengeli bir dağılımın olduğu görülmektedir. Bunun yanında tezlerde doküman incelemesi ve atölye çalışmasının da kullanıldığı görülmektedir. Araştırma kapsamında incelenen tezlerin çoğunluğu nicel yöntemle hazırladığı için anket ve ölçeklerin tezlerde daha ağırlıklı kullanıldığı ifade edilebilir. Tablo 5'te örneklem grupları ile ilgili bulgulara yer verilmiştir. Araştırma kapsamında incelenen tezlerde birden fazla örneklem grubu kullanıldığı için yüzde değerleri hesaplanmamıştır.

Tablo 5. *Örneklem gruplarına göre tez sayıları*

Örneklem Grubu	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam
	f	f	f
Öğrenci	4	2	6
Öğretmen adayı	1	0	1
Öğretmen	112	15	127
Yönetici	93	13	106
Veli	4	2	6
Müfettişler	0	0	0
Öğretim Elemanı	1	1	2
Diğer	4	1	5
Toplam	219	34	253

Tablo 5 incelendiğinde okul yönetimi alanında hazırlanmış tezlerde en çok öğretmenler (f= 127) ve okul yöneticileri (f= 106) ile en az öğretim elemanı (f= 2), öğretmen adayları (f= 1) ve müfettişler (f= 0) ile çalışıldığı görülmektedir. Aynı şekilde yüksek lisans tezlerinde (f= 112) ve doktora tezlerinde (f= 15) de en çok öğretmenlerle çalışıldığı belirlenmiştir. Tablo 6'da örneklem büyüklüğü ile ilgili bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 6. *Örneklem büyüklüğüne göre tez sayıları*

Örneklem Büyüklüğü	f	%
1-10 arası	4	2
11-30 arası	45	22.6
31-100 arası	16	8
101-300 arası	47	23.6
301-1000 arası	76	38.2
1000'den fazla	11	5.6
Toplam	199	100

Tablo 6 incelendiğinde okul yönetimi alanında hazırlanmış tezlerin en çok 301-1000 arası (% 38.2) örneklem büyüklüğüne, en az ise 1-10 arası (% 2) örneklem büyüklüğüne sahip olduğu belirlenmiştir. Bunun yanında hem yüksek lisans tezlerinde (f= 48077) hem de doktora tezlerinde (f= 12564) yeterli örneklem büyüklüğüne ulaşıldığı anlaşılmaktadır. Okul yönetimi alanında hazırlanmış tezlerin büyük çoğunluğunun nicel yöntemle hazırlanmış tezler olması sebebiyle örneklem büyüklüğünün ifade edilebilir. Tablo 7'de veri analiz tekniğine göre tez sayıları ile ilgili bulgulara yer verilmiştir. Araştırma kapsamında incelenen tezlerde birden fazla veri analiz tekniği kullanıldığı için yüzde değerleri hesaplanmamıştır.

Tablo7. *Veri analiz tekniğine göre tez sayıları*

Kategori	Alt Kategori	f
Betimsel	Frekans/Yüzde	134
	Ortalama/Standart sapma	120
	Grafikle Gösterim	12
	Toplam	266
Kestirimsel	Korelasyon Analizi	92

Kategori	Alt Kategori	f
	t-testi	100
	ANOVA (Varyans analizi)	99
	ANCOVA (Kovaryans analizi)	0
	MANOVA (Çok değişkenli varyans analizi)	0
	MANCOVA (Çok değişkenli kovaryans analizi)	0
	Faktör Analizi	37
	Regresyon Analizi	44
	Path Analizi	0
	Man Whitney U	42
	Kruskal Wallis H	44
	Yapısal Eşitlik Modeli	5
	Scheffe	22
	Tukey Testi	22
	Tamhane's T2	8
	LSD	10
	Ki Kare	6
	Games-Howell	4
	Levene Testi	6
	Bonferroni Testi	2
	Dunnet T3	2
	Diğer (Dilsel Eşitlik Uyum Analizi, Barlet Testi, Friedman Testi)	3
	Toplam	548
Nitel	İçerik Analizi	57
	Betimsel Analiz	40
	Diğer	6
	Toplam	103

Tablo 7 incelendiğinde okul yönetimi alanında hazırlanmış tezlerde ağırlıklı kestirimsel (f= 548) ve betimsel (f= 266) veri analiz tekniklerinin kullanıldığı, nitel (f= 103) veri analiz tekniklerin ise daha az kullanıldığı görülmektedir. Kestirimsel analiz teknikleri içerisinde en çok t-testi (f= 100), ANOVA (f= 99) ve korelasyon analizi (f= 92) tekniklerinin kullanıldığı görülmektedir. Betimsel veri analiz tekniklerinden ise en çok frekans/yüzde (f= 134) ve ortalama/standart sapma (f= 120) hesaplamalarının kullanıldığı görülmektedir. Nitel veri analiz teknikleri içerisinde ise en çok içerik analizi (f= 57) ve betimsel analiz (f= 40) tekniklerinin tercih edildiği görülmektedir. Tablo 6'da görüldüğü üzere ANCOVA, MANOVA ve MANCOVA gibi ileri düzey istatistiksel tekniklerin okul yönetimi konusunda hazırlanmış lisansüstü tezlerde hiç kullanılmadığı belirlenmiştir. Tablo 8'de okul yönetimi ile birlikte çalışılan konu alanlarına yönelik bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 8. *Konu alanlarına göre tez sayıları*

Konu Alanı	f	%	Konu Alanı	f	%
Demografik Özellikler	126	27.6	Okul Şiddeti Ve Güvenliği	2	0.4
Liderlik Stili	46	10.1	Örgütsel Güven	2	0.4
Yönetici Yeterlilikleri	32	7	Gruplaşma Kavramı	1	0.2
Yönetim Süreçleri	30	6.6	Doküman Yönetim Sistemi	1	0.2
Öğretmenlerin Motivasyonu	14	3.1	Birey-Örgüt Uyumu	1	0.2
Okul Yöneticilerinin Karşılaştığı Sorunlar	10	2.2	Örgütsel Dedikodu	1	0.2
Kurum Kültürü	9	2	Uzaktan Eğitim	1	0.2
Örgüt İklimi	7	1.5	İş- Aile Çatışması	1	0.2
Örgüt İçi İletişim	7	1.5	Örgütsel Mutluluk	1	0.2
Örgütsel Bağlılık	7	1.5	Öğrenci Başarısı	1	0.2
Yönetici Yetiştirme	6	1.3	Kısıtlar Kuramı	1	0.2
Yönetimde Karara Katılma	6	1.3	Uyum Sorunları	1	0.2
Örgütsel Adalet	6	1.3	Finansman Ve Eğitim İlişkisi	1	0.2
İş Doyumu	6	1.3	İşten Ayrılma Niyeti	1	0.2
Örgütsel Snizm	5	1.1	Spora Yönelik Farkındalık Düzeyi	1	0.2
Kriz Yönetimi	4	0.9	Beden Eğitimi Ve Spor Dersine İlişkin Tutum	1	0.2
Dijital Okul Yönetimi	4	0.9	E Okul Uygulamaları	1	0.2
Çatışma Çözme Stili	4	0.9	Öğrenme Analitiği	1	0.2
Okul Yönetiminde Kayırmacılık	4	0.9	Veli Toplantılarına İlişkin Yaşantılar	1	0.2
Güç Kaynakları	4	0.9	Stem Eğitimi Farkındalığı	1	0.2
Yenilik Yönetimi	4	0.9	İşe Yabancılaşma	1	0.2
Tükenmişlik	3	0.7	Okul Müdürlerinin Etkileme Taktikleri	1	0.2
Sosyal Medya Kullanımı	3	0.7	Eğitim Kurumlarının Denetimi	1	0.2
İş Performansı	3	0.7	Okul Yöneticilerinin Mesleki Deneyimleri	1	0.2
Örgütsel Destek	3	0.7	Okul Yöneticilerinin Müzakere Becerileri	1	0.2
Yönetici Atama	3	0.7	Öğretmenlerin Muhalif Davranışları	1	0.2
Pozitif Okul Yönetimi	3	0.7	Yılmazlık	1	0.2
Demokrasi Algısı	3	0.7	Duygusal Zekâ	1	0.2
Stratejik Planlama	3	0.7	Mesleki Kimlik Algısı	1	0.2
Epistemolojik İnançlar	3	0.7	Okul Yöneticilerinin Saygınlığı	1	0.2
Örgütsel Erdemlilik	2	0.4	Eleştirel Düşünme Becerileri	1	0.2
Güç Stili	2	0.4	Ödül Sistemi	1	0.2
Öğretmenlerin Mutluluğu	2	0.4	Kültürel Sermaye Düzeyi	1	0.2
Yönetici Desteği	2	0.4	Fiziksel İyileştirme Çalışmaları	1	0.2
İş Stresi	2	0.4	Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutum	1	0.2
Duygu Yönetimi	2	0.4	Bütünleştirme Uygulamalarına Yönelik Tutumlar	1	0.2
Motivasyon Kaynakları	2	0.4	Yenilikçilik Algısı	1	0.2
Motivasyonel Dil	2	0.4	Sorumluluk Duygusu-Davranışı	1	0.2

Konu Alanı	f	%	Konu Alanı	f	%
Finansman Sorunları	2	0.4	Yöneticilik Kaygısı	1	0.2
İyi Oluş	2	0.4	Yaşam Doyumu	1	0.2
Öğretmen Özerkliği	2	0.4	Örgütsel Sessizlik	1	0.2
Yöneticilerinin Eskimişliği	2	0.4	Pozitif Psikolojik Sermaye	1	0.2
Okulların Yenileşmesi	2	0.4	Okul Öz-Değerlendirme Modeli	1	0.2
Örgütsel Sosyalleşme	2	0.4	Demokratik Okul	1	0.2
İnovasyon Yeterlilikleri	2	0.4	Zaman Yönetimi	1	0.2
Kollektif Öğretmen Yeterliliği	2	0.4	Üstün Zekâlı Ve Yetenekli Öğrencilerin Eğitimi	1	0.2
Okul İmajı	2	0.4	Örgütsel Özdeşleşme	1	0.2
Okul Yönetiminde Ahlak Olgusu	2	0.4	Karar Verme Stili	1	0.2
Özel Eğitim Hizmetleri	2	0.4	Toplam	456	100

Tablo 8 incelendiğinde okul yönetimi konusu ile birlikte 97 farklı konunun çalışıldığı belirlenmiştir. Tablo 8'e göre okul yönetimi konusu ile birlikte en çok araştırılan konuların sırasıyla demografik özellikler (% 27.6), liderlik stili (% 10.1), yönetici yeterlilikleri (% 7), yönetim süreçleri (% 6.6), öğretmenlerin motivasyonu (% 3.1), okul yöneticilerinin karşılaştığı sorunlar (% 2.2), kurum kültürü (% 2), örgüt iklimi (% 1.5), örgüt içi iletişim (% 1.5), örgütsel bağlılık (% 1.5), yönetici yetiştirme (% 1.3), yönetimde karara katılma (% 1.3), örgütsel adalet (% 1.3), iş doyumunu (% 1.3) ve örgütsel snizm (% 1.1) olduğu görülmektedir. Okul yönetimi ile birlikte ele alınan diğer konu başlıklarının ise %1'lik dilimin altında kaldığı belirlenmiştir.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu araştırma ile Türkiye'de 2018-2022 yılları arasında okul yönetimi alanında hazırlanmış lisansüstü tezlerin yayın yılı, yöntemi, veri toplama araçları, örneklem özellikleri, veri analiz teknikleri ve okul yönetimi konusu ile birlikte çalışılan kavramlar ele alınarak okul yönetimi alanındaki araştırma eğilimlerinin belirlenebilmesi ve ilgili literatüre katkı sağlanabilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda ulaşılan sonuçlar aşağıda ifade edilmiştir.

Araştırma kapsamında incelenen tezlerin büyük bir kısmının yüksek lisans tezi olduğu ve tezlerin önemli bir kısmının 2019 yılında yapıldığı belirlenmiştir. 2019 yılında yapılan çalışmaların sayısının daha fazla olması, 2018 yılında yayınlanan MEB 2023 Eğitim Vizyonu Belgesi'nin alandaki araştırma eğilimini artırmış olmasından kaynaklanabilir. Bunun yanında yüksek lisans tezlerinin doktora tezlerine oranla sayıca fazla olmasının yüksek lisans programlarının doktora programlarına göre daha fazla olmasından kaynaklanmış olabileceği ifade edilebilir. Nitekim Baykan (2021) ve Camgöz vd. (2022) tarafından yapılan araştırmalarda da benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. İlgili araştırmalarda da yüksek lisans tezlerinin doktora tezlerine göre sayıca fazla olduğu ve tezlerin en çok 2019 yılında yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanında okul yönetimi konusunda hazırlanan lisansüstü tezlerin sayısında 2022 yılında bir azalış eğilimi olduğu dikkati çekmektedir. Okul yöneticilerinin okullarda gerçekleştirilen eğitim faaliyetlerinde önemli bir aktör olduğu göz önüne alındığında okul yönetimi alanında yapılacak araştırmaların artarak devam etmesinin eğitim faaliyetlerinin niteliği açısından oldukça önemli olduğu düşünülmektedir.

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin önemli bir kısmının (% 56.8) nicel yöntemle hazırlandığı belirlenmiştir. Yüksek lisans tezlerinde de aynı şekilde nicel yöntemle hazırlanan çalışmaların yoğunlukta olduğu, doktora çalışmalarında ise nicel, nitel ve karma yöntemler arasında daha dengeli bir dağılımın olduğu görülmektedir. Nicel yöntemle hazırlanan araştırmaların sayıca daha

fazla olmasının nedeni, verilerin toplanması ve değerlendirilmesi sürecinde nicel yöntemlerin araştırmacılara daha pratik gelmesi olabilir. Yüksek lisans tezlerinde deneysel yöntemlerin, derinlemesine incelemeye dayalı nitel yöntemlerin ve özellikle her iki yöntemin sınırlı yönlerini azaltan karma yöntemlerin daha fazla kullanılmasının tezlerin niteliğini artıracakı düşünülmektedir. Mevcut araştırma sonucunda ortaya çıkan sonuçların Erdem (2011) tarafından yapılan çalışmanın bulgularıyla benzerlik gösterdiği görülmektedir. Erdem (2011)'e göre eğitim alanında Türkiye'de yapılmış araştırmaların büyük çoğunluğu nicel araştırma yöntemleri (% 82) kullanılarak yapılmıştır. Ayrıca Arık ve Türkmen (2009), Balcı ve Apaydın (2009), Doğan ve Tok (2018), Baykan (2021) ve Camgöz vd. (2022)'nin yaptığı araştırmalarda da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırma sonucundan farklı olarak Tatık ve Doğan (2014) tarafından yapılan bir araştırmada ise en çok en çok nitel yöntemin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Aypay vd. (2010) nitel araştırma yönteminin de araştırmalarda yaygınlaşmaya başladığını, araştırmalarında inceledikleri makalelerin yarısına yakınının nitel yöntemle hazırlandığını ifade etmiştir.

Araştırma kapsamında incelenen tezler desenlerine göre incelendiğinde ise en çok deneysel olmayan nicel desenlerden ilişkisel tarama deseninin (% 43.7) kullanıldığı görülmektedir. İlişkisel tarama deseninin yanı sıra etkileşimli nitel desenlerden olgubilim deseninin de (% 17.1) sık kullanılan desenlerden olduğu belirlenmiştir. Mevcut araştırmanın sonuçları Tatık ve Doğan (2014), Doğan ve Tok (2018), Yıldırım (2018), Baykan (2021) ve Alp ve Şen (2021) tarafından yapılan araştırmaların sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. İlgili araştırmalarda da ilişkisel tarama deseninin en çok kullanılan araştırma deseni olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Veri toplama araçlarına göre tez sayıları incelendiğinde likert tipi anket veya ölçeklerin (135) en çok kullanılan veri toplama aracı olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra yarı yapılandırılmış görüşme formunun (74) da araştırmalarda sıklıkla kullanıldığı belirlenmiştir. Ortaya çıkan bulgular Balcı ve Apaydın (2009), Sert vd. (2012), Patil ve Kant (2014), Tatık ve Doğan (2014) ve Aydın ve Kılıç (2019) tarafından yapılan araştırmaların sonuçlarıyla örtüşmektedir. Araştırmalarda anket ya da ölçeklerin sıklıkla kullanılmasının nedeninin diğer veri toplama araçlarına kıyasla anket ya da ölçeklerin daha kısa sürede daha fazla kişiye ulaşabilmeye imkân tanınması olduğu düşünülebilir. Nitekim Sert vd. (2012) tarafından araştırmalarda anket ya da ölçeklerin sıklıkla tercih edilmesinin bu araçların daha kısa sürede daha fazla kişiye ulaşılabilmesini sağlayan ekonomik araçlar olmasından kaynaklandığı ifade edilmiştir.

Örneklem grubuna göre tez sayıları incelendiğinde, tezlerde sırasıyla öğretmenler (127 tez) ve okul yöneticileri (106 tez) ile çalışıldığı görülmektedir. Araştırmalarda en çok öğretmenlerle çalışılmasının nedeni öğretmenlerin eğitim hizmetlerinin yürütülmesinde en önemli aktörlerden biri olması ve okul yöneticileri ile görevi gereği daha fazla iletişim içinde olması olabilir. Bunun yanında öğretmenlerin daha kolay ulaşılabilir bir grupta yer alması da tezlerde en çok öğretmenlerle çalışılmasına neden olmuş olabilir. Okul yönetimi alanında hazırlanmış tezlerde öğrenci, veli ve diğer gruplarla daha az çalışıldığı belirlenmekle birlikte yeni yapılacak araştırmaların eğitim faaliyetlerinin tüm paydaşlarını kapsayacak şekilde tasarlanması daha geçerli sonuçlara ulaşılmasına katkı sağlayabilir. Tatık ve Doğan (2014), Alp ve Şen (2021), Baykan (2021) ve Camgöz vd. (2022) tarafından yapılan araştırmalarda da en çok öğretmenler ve yöneticilerle çalışıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Örneklem büyüklüğüne göre tez sayıları incelendiğinde, tezlerde en çok 301-1000 arası (%38.2) kişi ile çalışıldığı en az ise 1-10 arası (% 2) kişi ile çalışıldığı görülmektedir. Araştırma kapsamında incelenen tezlerin önemli bir çoğunluğunun deneysel olmayan nicel çalışmalar olduğu dikkate alındığında incelenen araştırmaların örneklem büyüklüğünün yeterli düzeyde olduğu ifade edilebilir. Mevcut araştırma sonucunda elde edilen bulgular Baykan (2021) ve Camgöz vd. (2022) tarafından yapılan araştırmalarda elde edilen bulgularla örtüşmektedir. İlgili araştırmalarda da incelenen çalışmaların örneklem büyüklüğünün en çok 301 ve üzeri örneklem büyüklüğünde olduğu

görülmektedir. Ayrıca Yıldırım (2018) tarafından yapılan araştırmada incelenen çalışmaların örneklem büyüklüğünün 101-300 aralığında yoğunlaştığı bununla birlikte 301 ve üzeri örneklem büyüklüğünde olan çalışmalarında yoğunlukta olduğu ifade edilmiştir. Mevcut araştırma sonucundan farklı olarak Alp ve Şen (2021) tarafından yapılan araştırmada ise incelenen çalışmaların örneklem büyüklüğünün 201-300 aralığında yoğunlaştığı ifade edilmiştir.

Veri analiz tekniğine göre tez sayıları incelendiğinde ise tezlerde en çok sırasıyla frekans/yüzde değerleri (134), ortalama/standart sapma değerleri (120), t-testi (100), Anova (99) ve korelasyon analizi (92) tekniklerinin kullanıldığı belirlenmiştir. Bunun yanında nitel veri analizi tekniklerinden ise en çok içerik analizi (57) kullanılmıştır. Ancova, Manova ve Mancova gibi ileri düzey istatistiksel tekniklerin okul yönetimi konusunda hazırlanmış lisansüstü tezlerde hiç kullanılmadığı dikkati çekmektedir. Arık ve Türkmen (2009), Tatık ve Doğan (2014), Doğan ve Tok (2018), Yıldırım (2018) ve Alp ve Şen (2021) tarafından yapılan araştırmalarda da benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. İlgili araştırmalarda da t-testi ve Anova tekniklerinin en çok kullanılan teknikler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Mevcut araştırma sonucundan farklı olarak Gülmez ve Yavuz (2016) tarafından yapılan araştırmada verilerin analizinde en çok içerik analizi ve doküman analizi yönetimin kullanıldığı belirlenmiştir. Okul yönetimi konusunda hazırlanmış lisansüstü tezlerde nicel yöntemlerin sıklıkla kullanıldığı göz önüne alındığında Ancova, Manova ve Mancova gibi ileri düzey istatistiksel tekniklerin kullanılmaması bir eksiklik olarak nitelendirilebilir. Bu bağlamda tezlerde Ancova, Manova ve Mancova gibi ileri düzey istatistiksel tekniklerin kullanılmasının tezlerin niteliğini artıracığı ifade edilebilir.

Okul yönetimi ile birlikte en çok çalışılan konular incelendiğinde, demografik özellikler (% 27.6), liderlik stili (% 10.1), yönetici yeterlilikleri (% 7) ve yönetim süreçlerinin (% 6.6) en çok çalışılan konular olduğu belirlenmiştir. Mevcut araştırma sonucunda elde edilen bulgular Aypay vd. (2010), Bush ve Crawford (2012), Gülmez ve Yavuz (2016) ve Baykan (2021) tarafından yapılan çalışmaların sonuçlarını teyit eder niteliktedir. Bu bağlamda Aypay vd. (2010) tarafından yapılan araştırmada liderlik, örgütsel yapı ve süreçler, örgütsel iklim, mesleki gelişim ve yönetici geliştirme konularının daha yoğun çalışıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bush ve Crawford (2012) tarafından yapılan araştırmada ise eğitim yönetimi, liderlik ve örgütsel yapı konularının daha çok çalışılan konular olduğu belirtilmiştir. Gülmez ve Yavuz (2016) tarafından yapılan araştırmada eğitim liderliği konusunun; Baykan (2021) tarafından yapılan araştırmada ise eğitimde liderlik, yönetici özellikleri, eğitim-öğretim süreci konularının en çok çalışılan konular olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Okul yönetimi ile ilgili yapılan araştırmalarda hangi konulara ağırlık verildiği, yeni araştırmalardaki eğilimler, tezlerde çoğunlukla hangi araştırma yöntemi ve veri analiz tekniğinin kullanıldığı tespit edilebilmesinde bu araştırma sonuçlarının araştırmacılara yol göstereceği düşünülmektedir. Ayrıca bu araştırma ile ilgili literatürde araştırmaya ihtiyaç duyulan alanların belirlenebilmesine katkı sağlanacağı düşünülmektedir. Elde edilen bu sonuçlar doğrultusunda geliştirilen öneriler şu şekildedir:

1. Okul yöneticilerinin eğitim faaliyetlerinin niteliğini etkileyen önemli bir aktör olması sebebiyle okul yönetimi alanına yönelik daha fazla çalışma yapılabilir.
2. Araştırmacılar okul yönetimi alanında daha az çalışıldığı ya da hiç çalışılmadığı tespit edilen özgün konulara yönelik araştırmalar hazırlayabilir.
3. Okul yönetimi konusunda yapılan çalışmaların çoğunluğu yüksek lisans tezidir. Konu hakkında daha kapsamlı çalışmaların yapılabilmesi için doktora tezlerinin sayısı artırılabilir.
4. Araştırma kapsamında incelenen tezlerin önemli bir kısmının nicel yöntemle hazırlandığı belirlenmiştir. Araştırmalarda deneysel yöntemler, derinlemesine incelemeye dayalı nitel

yöntemler ve özellikle her iki yöntemin sınırlı yönlerini azaltan karma yöntemler daha fazla kullanılabilir.

5. Mevcut araştırmada okul yönetimi kelime grubu kullanılarak tez taraması yapılmıştır. Yeni yapılacak araştırmalarda farklı kelime grupları ile tarama yapılarak ilgili alana yönelik daha geniş perspektiften bakılan araştırmalar yapılabilir.
6. Konu alanı ile ilgili ulusal ve uluslararası araştırmalar karşılaştırmalı olarak incelenebilir.
7. Yeni araştırmalarda, örneklem grubuna veliler, öğrenciler, müfettişler ve eğitimin diğer paydaşları daha çok dâhil edilerek, çalışmaların daha kapsayıcı olması sağlanabilir.

5. Kaynakça

- Alp, Ö., & Şen, S. (2021). Eğitim yönetimi ve denetimi alanında yazılan lisansüstü nicel tezlerin incelenmesi: Bir sistematik derleme. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 19(1), 24-53. <https://doi.org/10.37217/tebd.774591>
- Arık, R. S., & Türkmen, M. (2009). Eğitim bilimleri alanında yayınlanan bilimsel dergilerde yer alan makalelerin incelenmesi. *I. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi* içinde (1-16). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Aslan, K., Aslan, N., & Cansever, B. A. (2012). *Eğitim bilimine giriş*. Pegem Akademi.
- Aydın, E., & Kılıç Mocan, D. (2019). Türkiye’de dünden bugüne sosyobilimsel konular: Bir doküman analizi. *Anadolu Öğretmen Dergisi*, 3(2), 184-197. <https://doi.org/10.35346/aod.638332>
- Aypay, A., Coruk, A., Yazgan, D., Kartal, O., Çağatay, M., Tuncer, B., & Emran, B. (2010). The status of research in educational administration: An analysis of educational administration journals, 1999-2007. *Eurasian Journal of Educational Research*, 39, 59-77.
- Balcı, A., & Apaydın, Ç. (2009). Türkiye’de eğitim yönetimi araştırmalarının durumu: Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15(59), 325-343.
- Baykan, S.Y. (2021). *Türkiye’de 2015-2020 yılları arasında okul yöneticileriyle ilgili yazılan lisansüstü tezlerin içerik ve yöntem açısından değerlendirilmesi* (Tez No. 684952) (Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi-İstanbul). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Bentley, J.H., Ziegler, H.F., Streets-Salter, H.E., & Benjamin, C. (2011). *Traditions & encounters: A global perspective on the past*. McGraw-Hill.
- Boli, J., Ramirez, F. O., & Meyer, J. W. (1985). Explaining the origins and expansion of mass education. *Comparative Education Review*, 29(2), 145-170.
- Britannica, T. Editors of Encyclopaedia (2023, August 10). Frederick William I. Encyclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/biography/Frederick-William-I>
- Bursalıoğlu, Z. (2021). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış* (21. baskı). Pegem Akademi.
- Bush, T., & Crawford, M. (2012). Mapping the field over 40 years: A historical review. *Educational Management Administration & Leadership*, 40(5), 537-543.
- Camgöz, A., Yıldırım, D., & Kahya, H. (2022). Türkiye’de ilkökul düzeyinde öğretim liderliği konusunda yazılmış lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 8(57), 1362-1376.

- Cevizci, A. (2000). *Paradigma Felsefe Sözlüğü*. Paradigma.
- Doğan, H., & Tok, T. N. (2018). Türkiye’de eğitim bilimleri alanında yayınlanan makalelerin incelenmesi: Eğitim ve Bilim Dergisi örneği. *Curr Res Educ*, 4(2), 94-109.
- Erdem, D. (2011). Türkiye’de 2005-2006 yılları arasında yayımlanan eğitim bilimleri dergilerindeki makalelerin bazı özellikler açısından incelenmesi: Betimsel bir analiz. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 2(1), 140-147.
- Forman, S. G. (1987). Affective and social interventions in the schools. *Special Services in the Schools*, 3(3-4), 1-4. https://doi.org/10.1300/j008v03n03_01
- Gedikoğlu, T. (2015). *Liderlik ve okul yönetimi*. Anı.
- Guo, L., Huang, J., & Zhang, Y. (2019). Education development in china: Education return, quality, and equity. *Sustainability*, 11(13), 3750-3770. <https://doi.org/10.3390/su11133750>
- Gülmez, D., & Yavuz, M. (2016). Eğitim liderliği ve yönetimi kapsamında 2012 yılında yayınlanmış olan makalelerin amaç ve yöntem bakımından değerlendirilmesi. *İlköğretim Online*, 15(2), 318-329. <https://doi.org/10.17051/io.2016.35708>
- Gürbüz, S., & Şahin, F. (2018). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: Felsefe-yöntem-analiz*. Seçkin.
- Harris, K. (2000). Aims! Whose aims? In R. Marples (Ed.), *The aims of education* (pp. 1-13). Routledge.
- Hornblower, S., & Spawforth, A. (Eds.). (1999). *The Oxford classical dictionary*. Oxford University.
- Lee, T.H. (2000). *Education in traditional China: A History*. Brill
- Lindberg, D.C. (2007). *The beginnings of western science: the European scientific tradition in philosophical, religious, and institutional context, prehistory to a.d. 1450*. The University of Chicago.
- Lismawati, L., Handoko, R., & Novaria, R. (2023). Analysis of school management in realizing quality culture in Madiun City. *DIA: Jurnal Administrasi Publik*, 21(01), 52-71. <https://doi.org/10.30996/dia.v21i01.7594>
- Mahmud, K. (2005). *Divânü Lugâti’t-Türk*. Kabalıcı.
- Murphy, J. (1988). Preparation for the school principalships: the United States’ story. *School Leadership Management*, 18(3), 359- 372.
- Okutan, M. (2016). *Eğitim yönetimi ve denetiminde örnek olaylar* (2. baskı). Pegem Akademi.
- Patil, S. K., & Kant, R. (2014). Methodological literature review of knowledge management research. *Tékhne*, 12(1-2), 3-14. <https://doi.org/10.1016/j.tekhne.2014.07.001>
- Sert, G., Kurtoğlu, M., Akıncı, A., & Seferoğlu, S. S. (2012). Öğretmenlerin teknoloji kullanma durumlarını inceleyen araştırmalara bir bakış: Bir içerik analizi çalışması. *Akademik Bilişim*, 1(3), 1-8.
- Shields, D. L. (2011). Character as the aim of education. *Phi Delta Kappan*, 92(8), 48-53.
- Sözbilir, M., & Kutu, H. (2008). Development and current status of science education research in Turkey. *Essays in Education*, [Special Issue], 1-22.
- Şişman, M. (2021). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi* (13. baskı). Pegem Akademi.

- Tatık, R. Ş., & Doğan, S. (2014). Marmara üniversitesi eğitim yönetimi ve denetimi alanındaki yüksek lisans tezlerinin incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 25(1), 399-410. <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS2324>
- Taymaz, H. (2019). *İlköğretim ve ortaöğretim okul müdürleri için okul yönetimi* (11. baskı). Pegem Akademi.
- Thomsen, V. (2011). *Orhon Yazıtları Araştırmaları*. Türk Tarih Kurumu.
- Uğurlu, C. T. (2017). Okul yönetiminde liderlik. C. T. Uğurlu (Ed.), *Okul yönetimi* (ss. 147-181) içinde. Anı.
- Wach, E. (2013). *Learning about qualitative document analysis*. https://www.researchgate.net/publication/259828893_Learning_about_Qualitative_Document_Analysis adresinden 22.06.2023 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Witmore, R. (2023). The Oldest school in every country (That is still in operation). <https://www.onlineschoolsreport.com/the-oldest-school-in-every-country-that-is-still-in-operation> adresinden 15.06.2023 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.
- Yıldırım, A. (2018). Türkiye’de eğitim yönetimi üzerine yapılmış araştırmalarının incelenmesi: Milli Eğitim Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi örneği. *Kastamonu Education Journal*, 26(6), 1887-1896. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.2210>
- Yörük, S., & Akdağ, G. A. (2010). İlköğretim okul müdürlerinin öğretimsel liderlik davranışlarının etkililiği ölçeğinin geliştirilmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 3(1), 66-92.